

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 6. toukokuuta 2013 (07.06)
(OR. en)**

10637/13

**RECH 243
COMPET 418**

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	31. toukokuuta 2013
Vastaanottaja:	Uwe CORSEPIUS, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2013) 318 final
Asia:	Komission kertomus neuvostolle ja euroopan parlamentille Euroopan tutkimusneuvoston toiminnasta ja ”Ideat”-erityisohjelman tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2012

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission asiakirja – COM(2013) 318 final

Liite: COM(2013) 318 final

Bryssel 30.5.2013
COM(2013) 318 final

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**Euroopan tutkimusneuvoston toiminnasta ja ”Ideat”-erityisohjelman tavoitteiden
toteutumisesta vuonna 2012**

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Euroopan tutkimusneuvoston toiminnasta ja ”Ideat”-erityisohjelman tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2012

1. JOHDANTO JA OIKEUSPERUSTA

Euroopan tutkimusneuvosto (ERC) perustettiin komission päätöksellä 2007/134/EY¹, ja sen keskeisenä tehtävänä on ”Ideat”-erityisohjelman täytäntöönpano. Sen kokonaisbudjetti on 7,51 miljardia euroa.

ERC muodostuu riippumattomasta tieteellisestä neuvostosta ja sitä tukevasta erityisestä täytäntöönpanorakenteesta, joka perustettiin ERC:n toimeenpanovirastona (ERCEA)² toimeenpanovirastoja koskevien yleissääntöjen mukaisesti. Komissio antoi ”Ideat”-ohjelman täytäntöönpanon ja tieteellisen neuvoston tukemisen toimeenpanoviraston tehtäväksi vuonna 2008, ja toimeenpanovirasto sai itsehallintovaltuudet heinäkuussa 2009.

Tässä komission vuosikertomuksessa, joka on laadittu yhteistyössä ERC:n tieteellisen neuvoston ja ERC:n toimeenpanoviraston kanssa, esitetään ”Ideat”-erityisohjelmasta tehdyn neuvoston päätöksen 4 artiklan 4 kohdan ja liitteen I mukaisesti komission arvio ERC:n toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta vuonna 2012. Tätä kertomusta täydentää tieteellisen neuvoston kertomus ohjelman tieteellisestä toteutuksesta ja saavutuksista vuonna 2012³.

2. STRATEGIA-ASIAT

Tieteellisen neuvoston tehtävänä on laatia ERC:n tieteellinen strategia ja myös ERC:n tärkein strategia-asiakirja, vuosittainen ”Ideat”-työohjelma.

2.1. Toimintatyypit

”Ideat”-työohjelman ytimen muodostavat kaksi apurahatyyppiä:

Uransa varhaisvaiheessa olevien tutkijoiden apurahojen (*Starting Grants*) tuella on tarkoitus luoda tutkijoille työskentelyolosuhteet, joissa heistä voi tulla riippumattomia ja joissa he voivat ryhtyä toimimaan johtavina tutkijoina.

Kokeneiden tutkijoiden apurahojen (*Advanced Grants*) tarkoituksena on tukea ensiluokkaisia ja vakiintuneita johtavia tutkijoita tarjoamalla tarvittavat voimavarat, jotta heidän tutkimusryhmänsä voisivat jatkaa työtään ja pyrkiä uusiin läpimurtoihin alallaan.

¹ EUVL L 57, 24.2.2007, s. 14.

² 2008/37/EY: Komission päätös 2008/37/EY, tehty 14 päivänä joulukuuta 2007, tieteiden eturintamassa tehtävän tutkimuksen alalla toteutettavaa ”Ideat”-erityisohjelmaa hallinnoivan Euroopan tutkimusneuvoston toimeenpanoviraston perustamisesta neuvoston asetuksen (EY) N:o 58/2003 mukaisesti (EUVL L 9, 12.1.2008, s. 15).

³ http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/erc_annual_report_2012.pdf

ERC:n apurahan saaneille tarjotaan uutta apurahamuotoa – *Proof of Concept* – jolla tuetaan ERC:n rahoittamista hankkeista syntyvien ideoiden innovaatiopotentiaalin osoittamista. Sen tavoitteena on kattaa rahoituksen puute innovaation tuotteistamisen alkuvaiheessa.

Tieteellinen neuvosto otti vuonna 2012 käyttöön *Synergy Grants* -apurahat, jotka on suunnattu päättäjien ja heidän tutkimusryhmiensä muodostamille pienille ryhmille. Toisin kuin konsortioiden tapauksessa, *Synergy Grants* -apurahat kohdennetaan yksittäisille päättäjille, jotka voivat toisiaan täydentävien taitojensa, tietämyksensä ja resurssiansa ansiosta käsitellä yhteisesti tutkimusongelmia tietämyksen eturintamassa ja edetä pidemmälle kuin mihin yksittäiset tutkijat voisivat päästä yksinään. *Synergy Grants* -apurahoissa noudatetaan ERC:n tiukkaa huippuosaamista painottavaa lähestymistapaa, ja niitä voidaan hakea kaikille tieteenaloille.

2.2. ”Ideat”-erityisohjelman vuoden 2012 työohjelma

Tieteellinen neuvosto hyväksyi 21. maaliskuuta 2011 ”Ideat”-erityisohjelman työohjelman vuodeksi 2012, ja komissio vahvisti sen 19. heinäkuuta 2011⁴.

Synergy Grants -apurahojen käyttöönottoa lukuun ottamatta tieteelliseen strategiaan tehtiin vain vähän muutoksia, jotka liittyvät vertaisarviointiin: tiedeidenvälisiä hakemuksia arvioi nyt hakijan ilmoittama lautakunta muiden asianomaisten lautakuntien tuella, ja käyttöön otettiin uusi arvostelujärjestelmä (A, B tai C sekä hakemuksen sijaluku) paremman palautteen antamiseksi hakijoille.

2.3. Vertaisarviointimenetelmät

ERC käyttää korkeatasoisia vertaisarviointilautakuntia, joiden jäsenet valitsee tieteellinen neuvosto ja joihin kuuluu tieteenharjoittajia, insinöörejä ja tutkijoita EU:sta ja sen ulkopuolelta. Lautakunnat kattavat tutkimusalojen koko kirjon, ja ne on järjestetty kolmen tärkeimmän tiedealan mukaisesti: fysikaaliset tieteet ja tekniset tieteet, biotieteet sekä yhteiskuntatieteet ja humanistiset tieteet. Sekä *Starting Grants* että *Advanced Grants* -apurahoille oli aiempia ehdotuspyyntöjä vastaavasti 25 lautakuntaa. *Proof of Concept* -ehdotukset arvioi erityinen vertaisarviointiryhmä etäarviointina. *Synergy Grants* -ehdotuksia arvioi viisi eri lautakuntaa kaksivaiheisella arviointimenettelyllä, joka on erityisesti suunniteltu tähän tarkoitukseen.

3. OHJELMAN TOTEUTTAMINEN

Ohjelman täytäntöönpanon yhteydessä vuonna 2012 toteutettiin täysimääräisesti 1,6 miljardin euron maksusitoumukset (kokonaistalousarviositoumus) ja 871 miljoonan euron maksut, eli niiden osuus oli 100 prosenttia vuodeksi 2012 varatuista ”Ideat”-erityisohjelman toimintamäärärahoista. Toimintamäärärahoista noin 2,4 prosenttia käytettiin hallintoon.

3.1. Avustukset

Vuoden 2008 työohjelmasta lähtien ERC:n ehdotuspyyntöihin liittyvä hakuprosessi on ollut yksivaiheinen (hakijoiden on jätettävä heti täydelliset ehdotukset) ja arviointi kaksivaiheinen.

⁴ C(2011) 4961, 19.7.2011 (ei julkaistu).

Apurahat myönnetään parhaiksi arvioiduille hanke-ehdotuksille käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa. Apurahatarjous määräytyy hanke-ehdotuksen ja vertaisarvioinnissa suositellun rahoituksen perusteella.

3.1.1. Starting Grants -apurahat

Vuoden 2012 Starting Grants -apurahojen haku julkaistiin heinäkuussa 2011. Ohjeelliset määrärahat olivat 730 miljoonaa euroa (10 prosentin kasvu vuoteen 2011 verrattuna). Hanke-ehdotuksia saatiin yhteensä 4741, ja ne jakautuivat aloittain seuraavasti: 2058 hanke-ehdotusta fysikaalisissa tieteissä ja teknisissä tieteissä (43 % ehdotuksista), 1653 biotieteissä (35 %) ja 1030 yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä (22 %). Apurahoja myönnettiin yhteensä 566 hanke-ehdotukselle. Apurahoja myönnettiin yli 790 miljoonaa euroa, ja yksittäisen apurahan keskimääräinen suuruus oli noin 1,4 miljoonaa euroa.

Vuoden 2013 Starting Grants -apurahojen haku julkaistiin heinäkuussa 2012, ja se oli suunnattu uran alkuvaiheessa oleville tutkijoille ("starters" eli päätutkijat, jotka ovat suorittaneet tohtorintutkintonsa 2–7 vuotta ennen hakemuspyyntönsä julkaisemista). Ohjeelliset määrärahat olivat 398 miljoonaa euroa. Ehdotuksia saatiin yhteensä 3329 kappaletta: 1486 hanke-ehdotusta fysikaalisissa tieteissä ja teknisissä tieteissä (45 %), 1073 biotieteissä (32 %) ja 770 yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä (23 %). Fysikaalisissa tieteitä ja teknisiä tieteitä koskevien hakemusten osuus on kasvanut hitaasti mutta tasaisesti: se oli 41 prosenttia vuonna 2011, 43 prosenttia vuonna 2012 ja 45 prosenttia vuonna 2013.

3.1.2. Advanced Grants -apurahat

Vuoden 2012 Advanced Grants -apurahojen haku julkaistiin marraskuussa 2011. Ohjeelliset määrärahat olivat 680 miljoonaa euroa. Hanke-ehdotuksia saatiin yhteensä 2304, ja ne jakautuivat aloittain seuraavasti: 978 hanke-ehdotusta fysikaalisissa tieteissä ja teknisissä tieteissä (42 %), 773 biotieteissä (34 %) ja 553 yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä (24 %). Arvioinnin perusteella apurahoja myönnettiin yhteensä 313 hanke-ehdotukselle ja yhteensä noin 720 miljoonaa euroa, ja yksittäisen apurahan keskimääräinen suuruus oli noin 2,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2013 Advanced Grants -apurahojen haku julkaistiin heinäkuussa 2012. Ohjeelliset määrärahat olivat 662 miljoonaa euroa. Ehdotuksia saatiin yhteensä 2408 kappaletta: 1053 hanke-ehdotusta fysikaalisissa tieteissä ja teknisissä tieteissä (44 %), 788 biotieteissä (33 %) ja 567 yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä (23 %). Fysikaalisissa tieteitä ja teknisiä tieteitä koskevien hakemusten osuus on kasvanut 40 prosentista vuonna 2011 42 prosenttiin vuonna 2012 ja 44 prosenttiin vuonna 2013.

3.1.3. Proof of Concept -apurahat

Vuonna 2011 julkaistun ensimmäisen Proof of Concept -ehdotuspyyntönsä perusteella myönnettiin yhteensä 51 apurahaa, joista viimeiset 22, jotka oli valittu vuoden 2011 lopussa, julkaistiin helmikuussa 2012. Ensimmäiset 29 apurahaa julkaistiin lokakuussa 2011.

Vuonna 2012 myönnettiin vielä 33 Proof of Concept -apurahaa toukokuun määräpäivänä ja toiset 27 apurahaa lokakuun määräpäivänä, joten vuoden 2012 loppuun mennessä rahoitettaviksi valittujen Proof of Concept -hanke-ehdotusten kokonaismäärä on 111.

3.1.4. Synergy Grants -apurahat

Ensimmäisen Synergy Grants -ehdotuspyynnön tuloksena saatiin 710 hakemusta, jotka arvioitiin erityisesti tähän tarkoitukseen suunnitellulla arviointimenettelyllä. Tiukan kilpailun jälkeen joulukuussa 2012 valittiin 11 hanketta, jotka saavat rahoitusta enimmillään kuuden vuoden ajan. Rahoitettavaksi valittujen Synergy Grants -hankkeiden arvo on keskimäärin 11,5 miljoonaa euroa, ja vuoden 2012 kokonaismäärärahat olivat 126 miljoonaa euroa. Koska jokaisessa Synergy Grants -hankkeessa on mukana kahdesta neljään pääutkijaa, näiden 11 apurahan avulla tuetaan 38:aa ensiluokkaista tutkijaa. Saatujen hakemusten suuri määrä osoittaa, että tiedeyhteisö on erittäin kiinnostunut tästä uudentyyppisestä apurahasta.

3.2. ERC:n ja NSF:n välinen yhteistyö

Tutkimus-, innovointi- ja tiedeasioista vastaava komission jäsen Máire Geoghegan-Quinn ja Yhdysvaltain kansallisen tiedesäätiön (National Science Foundation, NSF) johtaja Subra Suresh allekirjoittivat 13. heinäkuuta 2012 EU:n ja Yhdysvaltojen tiede- ja teknologiasopimukseen liittyvän täytäntöönpanojärjestelyn. Tämän aloitteen tavoitteena on auttaa Yhdysvalloissa asuvia ja NSF:n valitsemia nuoria huippulahjakkuuksia viettämään jonkin aikaa (6–12 kuukautta) Euroopassa ERC:n apurahan saaneissa tutkimusryhmissä. Tähän mennessä on otettu yhteyttä 2330:een ERC:n apurahan saajaan, joilta on saatu 760 myönteistä vastausta. Aloitteen tavoitteena on saattaa yhteen tutkijoita, jotka ovat kiinnostuneet samoista asioista ja joiden vahvuudet täydentävät toisiaan, jotta voidaan laajentaa tieteen rajoja ja parantaa näiden kahden mantereiden välistä tieteellistä ja teknologista yhteistyötä.

3.3. Ohjelmakomitea

”Ideat”-erityisohjelman ohjelmakomitea toimii virallisten tehtäviensä lisäksi tärkeänä viestintäkanavana jäsenvaltioiden ja seitsemänteen puiteohjelmaan assosioituneiden maiden, tieteellisen neuvoston, ERC:n pääsihteerin ja komission välillä. Vuonna 2012 ohjelmakomitean kokoukset pidettiin 18. huhtikuuta ja 12. lokakuuta.

3.4. Eettinen arviointi

Vuonna 2012 kolme ihmisalkion kantasoluihin liittyvää ehdotusta läpäisi eettisen arvioinnin ja sai ”Ideat”-ohjelmakomitean hyväksynnän. Kolmelle muulle ehdotukselle tehtiin eettinen arviointi, ja ne ovat parhaillaan ”Ideat”-ohjelmakomitean käsiteltävinä.

3.5. Muutoksenhaku

Vuonna 2012 muutoshakemusten määrä laski 234:stä 204:ään (-13 %) huolimatta siitä, että samana vuonna hanke-ehdotusten kokonaismäärä kasvoi 21,24 prosenttia. Tämä määrä on 2,58 prosenttia vastaanotetuista hanke-ehdotuksista, ja se osoittaa muutoshakemusten määrän olevan laskusuunnassa, mikä on seurausta työmenetelmien jatkuvasta kehittämisestä ja menettelyjen noudattamisesta.

3.6. Viestintä

ERC juhli helmikuussa 2012 perustamisensa viisivuotispäivää ja esitteli sen yhteydessä tähänastisia saavutuksiaan. Kaksipäiväinen tapahtuma toi yhteen poliittisia päättäjiä ja ERC:n apurahojen saajia. Kolme komissaaria, Euroopan parlamentin teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan puheenjohtaja, EU:n puheenjohtajavaltiota edustava Tanskan

tiedeministeri ja ERC:n johto saivat kuulla tutkimustuloksia, menestystarinoita ja, mikä tärkeintä, tulevaisuudensuunnitelmia.

Tieteellinen neuvosto käynnisti vuonna 2012 ”ERC goes Global” -kampanjan, jota johtaa ERC:n pääsihteeri, professori Donald Dingwell. Vajaassa vuodessa hän vieraili 26 kaupungissa yhdeksässä maassa ja piti 70 esitystä. Näiden vierailujen seurauksena perustetaan kansallisia yhteyspisteitä, ja kaksi niistä (Brasilia ja Taiwan) osallistui Brysselissä marraskuussa järjestettyyn kansallisten yhteyspisteiden vuotuisen kokoukseen. ERC oli ensi kertaa edustettuna Kiinassa järjestetyssä maailman talousfoorumin kesäkokouksessa, jonka teemana oli ”New Champions”. Pohjois-Amerikassa ERC osallistui NSF:n uramessuille ja MIT:n European Career -messuille, Yhdysvaltojen tieteenedistämisyhteistyön (AAAS) konferenssiin sekä Yhdysvaltain syöpätutkimusyhdistyksen (AACR), Society for Neurosciences, American Anthropological Associationin ja American Geophysical Unionin vuosikokouksiin.

Niiden aloitteiden lisäksi, joilla pyritään parantamaan ERC:n tarjoamien rahoitusmahdollisuuksien näkyvyyttä maailmanlaajuisesti, ERC lisäsi osallistumistaan merkittäviin kansainvälisiin tiedekonferensseihin, tapahtumiin ja näyttelyihin sekä uramessuihin ja seminaareihin Euroopassa. ERC:n johtaja, professori Helga Nowotny osallistui European Excellence -konferenssiin, jonka puheenjohtajavaltio Tanska järjesti Århusissa, sekä Berliinissä järjestettyyn Falling Walls -konferenssiin. Tieteellisen neuvoston jäsenet ja ERCEA:n henkilöstö osallistuivat myös muihin konferensseihin, joissa oli ERC:n näyttelyosasto tai järjestettiin tiedostustilaisuus ERC:n rahoitusmahdollisuuksista tiedottamiseksi; näitä olivat muun muassa Euroscience Open Forum (ESOF) -konferenssi Dublinissa, Nobel-palkinnon saajien tapaaminen Lindausissa, Nature Jobs Career Fair, World Congress of Political Sciences ja European Congress of Mathematics.

Eri puolilla Eurooppaa sijaitsevat kansalliset yhteyspisteet, joista jaetaan tietoa potentiaalisille hakijoille, pidettiin jatkuvasti ajan tasalla ERC:n ehdotuspyynnöistä sähköpostitse ja Brysselissä kesäkuussa ja marraskuussa järjestettävissä puolivuositaisissa kokouksissa.

ERC sai vuonna 2012 laajaa medianäkyvyyttä maailmanlaajuisesti ja Euroopassa sekä rahoitusorganisaationa että rahoittamiensa hankkeiden ja apurahan saajiensa kautta. ”ERC goes Global” -kampanjansa avulla ERC on tiivistänyt suhteitaan kansainväliseen lehdistöön, minkä seurauksena sen medianäkyvyys ympäri maailmaa on ollut laajempaa kuin koskaan aikaisemmin. ERC:n viisivuotispäivä oli myös merkittävä tapahtuma, joka sai runsaasti huomiota tiedotusvälineissä, samoin kuin Nobel-palkinnon saajien aloite EU:n tutkimusbudjetin mahdollisia leikkauksia vastaan; ERC mainittiin tässä yhteydessä eurooppalaisena menestystarinana. Vuoden mittaan järjestettyjen mediatapahtumien lisäksi ERC antoi säännöllisesti lehdistötiedotteita ja päivityksiä. ERC:n johtaja, pääsihteeri ja tieteellisen neuvoston jäsenet antoivat lukuisia haastatteluja lehdistölle. Näiden lehdistötoimien tuloksena julkaistiin suuri määrä artikkeleja sekä tieteellisissä julkaisuissa että yleislehdistössä (yli 2100 mainintaa). ERC on nyt läsnä myös sosiaalisessa mediassa, sillä sille avattiin Facebook- ja Twitter-tilit vuonna 2012. ERC:llä on yli 1100 seuraajaa Facebookissa ja yli 1800 seuraajaa Twitterissä.

3.7. ”Ideat”-erityisohjelman seuranta, arviointi ja vaikutusten arviointi

ERC:n tärkeimmistä tuloksista laadittiin arviointi samassa yhteydessä, kun seuraavasta tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta Horisontti 2020⁵ laadittiin vaikutusten ennakoarviointi. Ohjelman jatkuvassa seurannassa todettiin muun muassa seuraavaa:

- ERC:n apurahan saajien joukossa on viisi Nobel-palkinnon ja kolme Fields-mitalin saajaa. Kaikkiaan 76 ERC:n apurahan saajaa on saanut muita arvostettuja kansainvälisiä tiedepalkintoja.
- Vuosina 2008–2012 vertaisarvioituissa vaikutusvaltaisissa julkaisuissa on ilmestynyt 7900 artikkelia, joissa mainitaan ERC:lta saatu rahoitus.
- Kukin ERC:n apurahan saaja työllistää keskimäärin kuusi tutkijaa ja edistää tällä tavoin uuden huippututkijoiden sukupolven kouluttamista.
- Hankkeista otetun merkittävän otoksen arviointi osoittaa, että noin puolet ERC:n rahoittamien tutkimusryhmien jäsenistä on kotoisin eri maasta kuin päättökijä. ERC:n rahoittamissa tutkimusryhmissä on jäseniä 38:sta Euroopan tutkimusalueen (ERA) 41 maasta. Lisäksi ERC:n rahoittamissa hankkeissa työskentelee tutkijoita 55:stä ERA:n ulkopuolisesta maasta, joista suurin osa Yhdysvalloista, Kiinasta, Intiasta ja Venäjältä.
- Sama analyysi osoittaa myönteisiä lukuja myös sukupuolijakauman osalta: noin 37 prosenttia ERC:n rahoittamien tutkimusryhmien jäsenistä on naisia, mikä on suurempi osuus kuin naisten osuus ERC:n päättökijoista (20 %). Suurin osa näistä naistutkijoista on uransa alussa, joten tämä voidaan nähdä rohkaisevana merkinä naisten suuremmasta edustuksesta tulevaisuuden huippututkimuksessa.

ERC:n toimeenpanoviraston itsenäisen toiminnan alkamisesta tuli heinäkuussa 2012 kuluneeksi kolme vuotta. Toimeenpanovirastosta ollaan parhaillaan tekemässä ulkopuolista arviointia, johon sisältyy kustannushyötyanalyysi. Arviointiraportin odotetaan valmistuvan keväällä 2013, ja se toimitetaan Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle.

4. EUROOPAN TUTKIMUSNEUVOSTON RAKENNE

4.1. Tieteellinen neuvosto

Tieteellisen neuvoston jäsenistö vaihtuu asteittain helmikuussa ja huhtikuussa 2013. Pysyvä valintalautakunta esitteli ehdotuksensa komissiolle heinäkuussa 2012, ja sen kertomus⁶ toimitettiin neuvostolle ja parlamentille. Näiden ehdotusten perusteella komissio nimitti tieteelliseen neuvostoon seuraavat uudet jäsenet: professori Klaus Bock (Danish National Research Foundation), professori Athene Donald (University of Cambridge), tohtori Barbara Ensoli (Istituto Superiore di Sanità, Rooma), professori Nuria Sebastian Galles (Universitat

⁵ COM(2011) 809 lopullinen, 30.11.2011.

⁶

http://erc.europa.eu/sites/default/files/document/file/ERC_Identification_Committee_Final_Report_2012.pdf

Pompeu Fabra, Barcelona), professori Reinhard Genzel (Max Planck Institute for Extra-terrestrial Physics), professori, tekniikan tohtori Matthias Kleiner (University of Dortmund), professori Eva Kondorosi (Hungarian Academy of Sciences) ja professori, tohtori Reinhilde Veugelers (KU Leuven)⁷.

Tieteellinen neuvosto piti vuonna 2012 viisi täysistuntoa, joista kaksi järjestettiin Brysselin ulkopuolella: Sofiassa (Bulgaria) huhtikuussa ja Limassolissa (Kypros) lokakuussa. Yhteenveto täysistunnoista julkaistaan ERC:n verkkosivuilla⁸.

Tieteellisen neuvoston jäsenet kokoontuivat myös työryhmiin käsittelemään seuraavia erityiskysymyksiä: innovointi ja suhteet teollisuuteen, kansainvälistyminen, sukupuolijakauma ja tutkimustulosten avoin saatavuus.

Tieteellinen neuvosto lujitti heinäkuussa tutkimustulosten avointa saatavuutta koskevaa toimintapolitiikkaansa kannustamalla ERC:n rahoitusta saaneita tutkijoita käyttämään alakohtaisia tietokantoja. ERC on perustamisestaan lähtien tukenut vahvasti ajatusta, että suuri joukko tutkimustuloksia – mukaan lukien julkaisut ja primaaritiedot – olisi asetettava vapaasti saataville. Vuonna 2007 tieteellinen neuvosto antoi erityiset ohjeet, joiden mukaan kaikki ERC:n rahoittamista hankkeista syntyvät vertaisarvioidut julkaisut olisi tallennettava julkaisuajankohtana asianmukaisesti tutkimustietokantoihin tai institutionaalsiin tietokantoihin ja tämän jälkeen asetettava avoimesti saataville kuuden kuukauden kuluessa julkaisusta.

Tieteellisellä neuvostolla on kaksi pysyvää komiteaa, joista toinen käsittelee vertaisarviointia ja toinen eturistiriitoja, tieteellistä vilppiä ja eettisiä kysymyksiä.

- ERC osallistui toukokuussa 2012 Washingtonissa järjestettyyn tieteellisten ansioiden arviointia (vertaisarviointia) käsittelevään maailmankokoukseen, jota isännöi Yhdysvaltain kansallinen tiedesäätiö (NSF). Tutkimusneuvostojen johtajat noin 50 maasta sopivat tieteellisten ansioiden arviointia koskevista periaatteista ja perustivat Maailmanlaajuisen tutkimusneuvoston (Global Research Council, GRC).
- Tieteellinen neuvosto hyväksyi eturistiriitoja, tieteellistä vilppiä ja eettisiä kysymyksiä käsittelevän komiteansa työn ja 4. ja 5. lokakuuta 2012 pidetyn täysistunnon perusteella strategian ERC:n apurahan hakijoihin ja hankkeisiin liittyvän tieteellisen vilpin havaitsemiseksi ja käsittelemiseksi⁹. Strategia antaa institutionaalisen muodon ERC:n tähän saakka noudattamalle käytännölle tieteellisen vilpin käsittelyssä. Se varmistaa, että ERC käsittelee kaikki mahdollista tieteellistä vilppiä tai tutkimuksen rehellisyyden rikkomista koskevat epäilyt, jotka liittyvät ERC:n apurahan hakijaan tai sen rahoittamaan hankkeeseen, Euroopan komission yhteyteen perustettuun virastoon sovellettavassa oikeudellisessa ja menettelytapoja koskevassa kehityksessä.

Tieteellisen neuvoston täysistunnot ja neuvoston jäsenten tapaamiset ERC:n sidosryhmien kanssa valmistellaan toimeenpanoviraston organisatorisella ja hallinnollisella tuella. Toimeenpanovirasto antaa myös neuvoja ja laatii analyysejä auttaakseen tieteellistä neuvostoa hoitamaan ”Ideat”-erityisohjelman liitteessä 1 kuvatut tieteellisen neuvoston tehtävät. Se myös tukee tieteellisen neuvoston työryhmien ja pysyvien komiteoiden toimintaa.

⁷ C(2012) 9244, 13.12.2012 (EUVL C 396, 21.12.2012, s. 30).

⁸ <http://erc.europa.eu/about-erc/organisation>

⁹ http://erc.europa.eu/sites/default/files/press_release/files/ERC_Scmisconduct_Strategy.pdf

Varmistaakseen yhteydenpidon Euroopan komissioon ja toimeenpanovirastoon tieteellisen neuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, ERC:n pääsihteeri ja toimeenpanoviraston johtaja kokoontuvat säännöllisesti ERC:n johtoryhmänä. Myös toimeenpanoviraston ylempi johto osallistuu näihin kokouksiin. Johtoryhmä kokoontui Brysselissä kymmenen kertaa vuonna 2012 valmistellakseen etenkin tieteellisen neuvoston kokouksia tai toteuttaakseen niiden perusteella jatkotoimia.

4.2. ERC:n toimeenpanovirasto

ERC:n toimeenpanovirasto on vastannut heinäkuusta 2009 lähtien työohjelman mukaisesti kaikista hallintoon ja ohjelman toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Viraston toimintaa valvoo komission nimittämä johtokunta. Johtokunnan puheenjohtajana toimii tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston pääjohtaja ja siihen kuuluu ulkopuolisina jäseninä kaksi tieteellisen neuvoston jäsentä. Johtokunta piti vuonna 2012 neljä kokousta ja teki päätöksiä, jotka koskivat toimeenpanoviraston vuotuista työohjelmaa, määrärahoja ja tilejä sekä organisaatorakennetta. Pablo Amor nimitettiin ERC:n toimeenpanoviraston johtajaksi 25. heinäkuuta 2012.

4.2.1. Toimeenpanoviraston henkilöstö

Vuonna 2012 toimintamäärärahoja oli varattu niin, että henkilöstöön kuuluisi 100 väliaikaista toimihenkilöä, 281 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 8 kansallista asiantuntijaa, eli henkilöstöä olisi yhteensä 389.

Vuoden 2012 joulukuun lopussa toimeenpanoviraston palveluksessa oli yhteensä 380 henkilöä: 96 väliaikaista toimihenkilöä, 275 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 9 kansallista asiantuntijaa.

Joulukuun 2012 tilastojen mukaan toimeenpanoviraston henkilöstöstä noin 35 prosenttia on miehiä ja 65 prosenttia naisia. Sukupuolijakauma pitkälle erikoistuneen henkilöstön osalta (tehtäväryhmään IV kuuluvat väliaikaiset ja sopimussuhteiset toimihenkilöt) on sellainen, että 61 prosenttia toimihenkilöistä on naisia. Vuoden 2012 lopussa ERC:n toimeenpanoviraston palveluksessa olevassa henkilöstössä oli 26 jäsenvaltion kansalaisia.

5. PÄÄTELMÄT JA VUODEN 2013 NÄKYMÄT

Vuonna 2012 ERC:ssä tapahtui useita merkittäviä kehitysaskelia. Vuodelle löivät leimansa ERC:n viisivuotispäivän juhlinta, ”ERC goes Global” -kampanjan avaaminen, ensimmäisen kansainvälisen sopimuksen tekeminen Yhdysvaltain kansallisen tiedesäätiön kanssa, erään ERC:n päättäjän saama fysiikan Nobel-palkinto ja ERC:n apurahan saajien osallistuminen Maailman talousfoorumin kesäkokoukseen. ERC oli vuoden 2012 loppuun mennessä toteuttanut kymmenen ehdotuspyyntöä Starting Grants ja Advanced Grants -apurahoista, kaksi ehdotuspyyntöä Proof of Concept -apurahoista ja yhden ehdotuspyynnön Synergy Grants -apurahoista. Ehdotuspyyntöihin on saatu yhteensä yli 34000 hanke-ehdotusta, joista yli 3500 on valittu rahoitettavaksi tiukan vertaisarvioinnin kautta.

Vuotta 2013 odotetaan innolla, koska Euroopan parlamentin ja neuvoston on määrä tehdä päätökset Horisontti 2020 -puiteohjelmaa koskevista komission ehdotuksista, joihin sisältyy myös ERC:n rahoituksen kasvattaminen. ERC:n talousarvion kasvattamisen myötä voidaan

tukea enemmän huippututkijoita ja heidän uraauurtavia ideoitaan ja erityisesti nuoremmille tutkijoille voidaan tarjota pitkän aikavälin näkymiä.

Vuonna 2013 odotetaan vielä kahta muuta edistysaskelta:

- Starting Grant -apurahat on vuodesta 2010 jaettu kahteen päälinjan, jotta hakijoita voidaan verrata samantasoisiiin tutkijoihin. Yleisesti ottaen uransa alkuvaiheessa olevat tutkijat ("starters", 2–7 vuotta tohtorintutkinnon suorittamisesta) ovat vielä perustamassa omaa tutkimusryhmäänsä, kun taas vakiintumisvaiheessa olevat tutkijat ("consolidators", 7–12 vuotta tohtorintutkinnon suorittamisesta) työskentelevät jo usein oman tutkimusryhmän kanssa, mutta niiden on saatava toimintansa vakiintumaan. Jatkona tälle käytännölle ja vastauksena Starting Grants -apurahahakemusten määrän voimakkaaseen kasvuun tieteellinen neuvosto sisällyttää vuoden 2013 työohjelmaan¹⁰ kaksi erillistä ehdotuspyyntöä.
- ERC:n työryhmän suositusten mukaisesti, jotka on otettu huomioon Horisontti 2020 -puiteohjelmaa koskevissa ehdotuksissa, komissio on perustanut korkean tason riippumattoman hakukomitean ERC:n seuraavan johtajan löytämiseksi¹¹. Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaan ERC:n johtaja huolehtii myös ERC:n pääsihteerin tehtävistä, on sijoittautunut Brysseliin ja omistaa suurimman osan ajastaan ERC:n toiminnalle. Hakukomitean puheenjohtajana toimii Lord Sainsbury of Turville, ja sen odotetaan raportoivan komissiolle hyvissä ajoin, jotta ERC:n uusi johtaja voidaan nimittää Horisontti 2020 -puiteohjelman tullessa voimaan

¹⁰ <http://erc.europa.eu/documents/erc-work-programme-2013>

¹¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1393_en.htm